

HARJUMAA AASTA KÜLA 2024 ANKEET

1. KÜLA/ALEVIKU/KÜLADE PIIRKONNA NIMI: Suurupi
2. VALD: Harku
3. POSTIAADRESS: Suurupi muuseum-külakeskus, Meretule tee 3, Suurupi küla, Harku vald, Harjumaa
4. KODULEHT (või muu ametlik teavituskanal, nt FB leht): <https://suurupi.voog.com/et> ja <https://kodusuurupi.eu/>, lisaks <https://www.facebook.com/Suurupi>
5. ANKEEDI ESITAJA – Triin Mitt
5. KONTAKTISIK KÜLAS: Kristiina Adamson, 5112560, kristiina@tuletornid.ee
6. KÜLAELANIKE ARV (2023 seisuga): ametlikult 1364, 1.september 2024 seisuga

7. Küla lühitutvustus (max 10 lauset) – Suurupi küla on tõeliselt eriline paik, kus loodus, ajalugu ja kaasaegne areng kohtuvad harmoonilisel viisil. Küla kroonivad kaks ajaloolist tuletorni – Ülemine ja Alumine, mis on meremeestele sajandeid teejuhiks olnud). Suurupi paikneb kolme looduskaitseala – Muraste, Suurupi ja kogukonna initsiatiivil värskelt loodud Merekindluse metsakaitseala – vahel, pakkudes loodushuvilistele mitmekesiseid maastikke ja elurikkust. Kogukonnaelu keskmes on muuseum-külamaja, mis asub otse tuletorni juures ning kus hoitakse ja tutvustatakse piirkonna rikkalikku ajalugu ja kultuuri. Küla pakub mitmeid kauneid kogunemispaidu, sealhulgas rannal asuv külaplats Vabaduse samba juures ning Kasevälja asumis paiknev multifunktsionaalne mänguväljak, mis pakub rõõmu igas vanuses peredele. Suurupis on aktiivne ja tugev kogukond, kus tegutseb mitmeid huvigruppe, mille eesmärk on hoida väärtuslikku ja arendada küla elu vastavalt kasvava kogukonna vajadustele). Igal aastal toimuvad külapäevad, talgud ja kodukohvikute päevad, kus elanikud panustavad oma ühisellu ja külalised saavad osa kohalikust külakultuurist. Innovatiivse arengu plaanide seas on "helendavad teerajad", mis muudavad küla liikumise ohutumaks ja nutikamaks, ühendades keskkonnasäästlikkuse ja turvalisuse. Lisaks arendatakse kriisilukordade jaoks turvalisusplaani, mis tagab kogukonna valmisoleku eriolukordadeks. Suurupi on paik, kus hinnatakse sügavalt inimesi ja loodust, luues ideaalse keskkonna nii elamiseks kui külastamiseks.

8. Millised organisatsioonid, seltsid, huvigrupid külas tegutsevad?

Suurupi külaelu eestvedamisega tegeleb **Suurupi Külaselts**, mille peamine eesmärk on kogukonna aktiivse elu ja arengu toetamine. Külaselts korraldab regulaarseid üritusi, talgud ja koostööprojekte, mis aitavad hoida Suurupi ühtse ja hooliva kogukonnana. **Suurupi Tuletornid MTÜ** keskendub küla tuletornide ja kohaliku pärandkultuuri säilitamisele ning kultuurielu arendamisele, korraldades mitmesuguseid kontserte, näitusi ja ajaloolisi matku. Lisaks on **Kasevälja Külaselts** aktiivne Kasevälja asumis elukeskkonna arendamisel, pakkudes mitmekesiseid vaba aja veetmise võimalusi kohalikele elanikele. Samuti panustab **Munakivi tee terviserajad ja veed** Suurupi rannaala korrastamise ja hooldamise, et hoida ranniku ja looduskaunite alade puhtust ja atraktiivsust nii kohalikele kui külastajatele.

9. Millised on küla peamised eesmärgid? Kas on olemas küla

arengukava/kogukonna ühistegevuse kava?

Suurupi küla peamised eesmärgid keskenduvad kogukonna elu arendamisele, looduse ja pärandkultuuri säilitamisele, ning turvalise ja jätkusuutliku elukeskkonna loomisele. Küla soovib

parandada infrastruktuuri, tugevdada seltsielu ja hoida loodust. Oluline on ka piirkonna ajaloo ja pärandkultuuri säilitamine ning tutvustamine. Külas on olemas seltside koostööl põhinev arengukava, mis on hetkel uuendamisel. Arengukava koostatakse koostöös mitme seltsi ja huvigrupi vahel, sealhulgas **Suurupi Külaselts, Suurupi Tuletornid MTÜ, Kasevälja Külaselts ja VisitHarku MTÜ.**

10. Milliseid traditsioonilisi ettevõtmisi on külal (külasiseselt; koos teiste

küladega või partneritega):

Suurupi küla on olnud üks Harku valla Avatud külade festivali eestvedajatest, panustades sinna oma rikkaliku pärandkultuuri ja kogukonnavaimu. Lisaks on külas traditsiooniliselt korraldatud **kodukohvikute päevi, Teeme ära talgud, ja tuletornipäevi.** Külal on ka oluline roll **Harku valla külade ümarlaua** eestvedamisel. Kevadeti tervitatakse ühiselt teiste valla kogukondadega **jüritule saabumist** Vabaduse samba juures. Kõik küla tegevused rahastatakse projektidest ja omaalgatuslikest üritustest, kuna külas ei ole palgalisi töötajaid ega regulaarset valla poolset toetust.

11. Õnnestunud algatused ja ettevõtmised 2022-2023 aastal (eesmärk, mida

tehti, kui palju inimesi kaasati, kes oli sihtrühm, kes rahastaja või tehti omavahenditega):

- **Harku valla Avatud külade festival:** Eesmärgiks oli kohaliku kultuuri tutvustamine, kaasati sadu külastajaid. Sihtrühm: kohalikud ja külalised, rahastatud osaliselt projektidest. Sadu.
- **Ja Kodukohvikute päev:** Ühendas kogukonda, pakkus unikaalseid maitseelamusi. Sihtrühm: kohalikud ja külalised, tehti omavahenditest. Sadu.
- **Teeme ära talgud:** Prügisörk ja randade ning kraavide koristamine. Igaastane traditsioon. Sihtrühm: kohalikud elanikud. Kümneid.
- **Turvalisusplaanid:** Koostöös Päästeameti, Naabrivalve ja Harku Elanikkonnakaitse seltsiga, Muraste vabatahtliku päästega, rahastatud osaliselt projektidest.
- **Helendavate teeradade projekt:** Nutikas valgustuslahendus, tehti teadust LEADER rahastus, mis ootab elluviimist, rahastatakse projektidest.
- **Suurupi Merekindluse metsa kaitseala loomine:** Kogukonna, Muinsuskaitse ameti ja Harku valla koostöös, sihtrühm: loodushuvilised ja kohalikud elanikud.

12. Milliseid ja kellele suunatud tegevusi on plaanis ellu viia aastal 2024/25?

Aastal 2024/25 jätkatakse kõigi seni edukate tegevustega, nagu Harku valla Avatud külade festival, Kodukohvikute päev, Teeme ära talgud, turvalisusplaanid ja Helendavate teeradade projekt. Lisaks plaanitakse teede viidastamise ja paiga imago projekti, mille raames paigaldatakse külla infotahvliid. Arendatakse kogukonnateenuseid, sealhulgas plaanitakse külamajas avada kohvik ja iluteenuste keskus, kus kohalikud saavad pakkuda teenuseid. Kogukonnasadama projektiga liigutakse edasi ning alustatakse keskkonnaprojekti, mille eesmärk on võõrliikide tõrje.

13. Kuidas olete külakogukonnana kaasa aidanud:

a) **Kohapealse ettevõtluse arengule:** Suurupi on algatanud kogukonnaportaali **VisitHarku**, mis aitab tutvustada Harku valla ettevõtjaid ja kultuuri. Lisaks korraldatakse kohalikus elanike grupis korraldatakse arutelusid, kus jagatakse oskusi ja ideid, et toetada vastastikust abi. Kogukond on täis andekaid ja tegusaid inimesi. Külamaja pakub võimalust pakkuda teenuseid ja majandab ennast ise.

b) **Heakorrale ja keskkonnahoiule:** Lisaks talgutele ja küla koristamisele on kogukond aktiivselt mures võõrliikide leviku pärast. Suurim saavutus on Suurupi merekindluse metsa kaitseala loomine.

c) **Haridus- ja kultuurielule:** Korraldatakse kontserte ja ajaloomatku ning hoitakse uhkusega elus oma pärandkultuuri, tuletornide ja külapäevade kaudu.

14. Kuidas tutvustate küla lugu ja traditsioone? Kas talletate küla ajalugu?

Suurupi küla tutvustab oma lugu ja traditsioone aktiivselt läbi Suurupi muuseum-külakeskuse, mis arendatakse kogukonna toel. Muuseumis talletatakse ja uuritakse küla ajalugu, mis on üks külaseltsi olulisi eesmärke. Samuti korraldatakse ajaloomatku ja tuletornipäevi, kus külatajatele tutvustatakse piirkonna pärandit.

15. Kuidas toimub küla ja kohaliku omavalitsuse koostöö?

Suurupi küla ja kohaliku omavalitsuse koostöö on mitmekülgne. Ühiselt on tehtud rannaala korrastamist ja Kasevälja mänguväljaku arendamist. Koos on töötatud ka mitmete suuremate projektide kallal, nagu Suurupi Merekindluse metsa kaitseala loomine ning Harku valla Avatud külade festivali korraldamine.

Suurupi küla eestvedamisel toimuvad külade ümarlauad ja kogukondade kohtumised Harku vallaga.

16. Miks peaks teie küla/külade piirkond/alev saama Harjumaa Aasta külaks?

Suurupi küla on tõeliselt suurepärase koht, kus loodus, ajalugu ja kogukonnavaim loovad unikaalse koosluse. Siin elavad inimesed, kes hoolivad oma kodukohast ja loodusest, mida ümbritsevad kaunid metsad ja rannad. Külal on loodud **külamaja, mänguväljak, külaplats** ja **Suurupi Merekindluse kaitseala**, mis peegeldavad kohalike hoolt ja pühendumust. 2023. aastal pälvis Suurupi majakavahi tütar Kristiina **Kogukonnahinge** tiitli, näidates, kui oluline on tugev ja toetav kogukond.

17. Kui soovite veel lisada, mis on teie külas erilist, silmapaistvat või kust leiada

lisa materjali, siis pange see siia kirja.